

Qui és el culpable?

El conseller de Benestar i Família ha anunciat l'elaboració d'un Pla Nacional de Valors per recuperar el que es considera que són els valors tradicionals de Catalunya: la tolerància, l'esforç, el treball, l'estimació, la solidaritat i el respecte. L'objectiu és reforçar els grans valors davant la creixent individualització de la societat. Entre les causes d'aquesta individualització, s'assenyala la crisi econòmica i la immigració. Es considera que ambdós factors han contribuït a traslladar aquests valors universals en un segon nivell dins del context català on estaven molt arrelats.

La preocupació política pels valors no és una novetat. Fa un parell d'anys, el primer ministre francès, Nicolas Sarkozy, va impulsar una campanya per fomentar el coneixement dels valors republicans. En aquest cas, l'objectiu era reafirmar el que significa ser francès i entre les propostes destacava la carta de drets i deures que haurien de firmar els nouvinguts ciutadans francesos. En aquesta mateixa línia, durant la missa de la Mercè d'enguany, el cardenal arquebisbe de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, va defensar que "avui més que mai, a causa de la globalització i l'abundant immigració d'altres ètnies, cultures i religions que han vingut a casa nostra, hem d'esforçar-nos a mantenir la identitat com a poble de marca que som".

Certament, la crisi de valors de la societat contemporània és una realitat que ha estat evidenciada i teoritzada per moltes persones expertes. El mateix conseller de Benestar i Família cita, en les seves declaracions, el sociòleg Zygmunt Bauman, un teòric de referència. Bauman parla dels temps líquids de la societat actual en què es volen satisfer els desitjos en el mateix moment de percebre'ls.

La fugacitat i la caducitat de les coses debiliten els valors sòlids de la societat. Des d'aquesta perspectiva, cal preguntar-se fins a quin punt la crisi econòmica i la immigració es poden considerar causa de la crisi de valors i de l'individualisme imperant. Per seguir citant algunes veus d'autoritat, Karl Marx també va parlar de valors per recordar que la ideologia era producte del mode de producció dominant. L'individualisme apareix com a resultat del sistema capitalista. L'afany per consumir i acumular riquesa garanteix la continuïtat del model de producció alhora que malmet valors com el de la solidaritat. ¿O bé en els parquets borsaris, on cada dia es decideix el futur, hi regna l'estimació, el respecte i la tolerància cap a l'altre? El sistema econòmic, i no la crisi econòmica, és causa de la crisi de valors. Demanar a la ciutadania solidaritat, esforç i treball per fer front a les dificultats del moment és negar les condicions materials d'existència de les prop de 700.000 persones aturades a Catalunya. ¿Es pot demanar solidaritat familiar quan un de cada quatre infants catalans es troba en situació de pobresa i vulnerabilitat social? ¿Es pot demanar esforç al 40% de joves que no aconsegueixen trobar feina? ¿O als centenars de persones que estan en llistes d'espera per a intervencions quirúrgiques?

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

Una altra veu d'autoritat, Max Weber, defensava que les idees i els valors culturals ajuden a la cons-

truïció d'una societat. ¿Reforçar les identitats nacionals davant la immigració ajuda a construir una societat més tolerant i respectuosa? Mantenir les distàncies entre *ells* i *nosaltres* alimenta estereotips que infonen prejudicis i difonen rumors. Només cal recordar què va passar a les darreres eleccions municipals. Difondre el valor de la solidaritat en un context de retallades no permetrà desmuntar els rumors falsos que circulen pels barris: "Els immigrants ens treuen totes les beques de menjador", "Col·lapsen els serveis d'urgències hospitalàries" i "No paguen impostos". La gestió de la diversitat cultural no és fàcil, però subratllar les diferències tot negant les desigualtats no sembla la millor recepta.

La crisi econòmica i la immigració són l'excusa perfecta per introduir el debat dels valors. Sense entrar a discutir la necessitat d'aquest debat, és discutible que es plantegi en plena crisi econòmica. Sembla poc decorós parlar de valors quan les principals preocupacions de la ciutadania se centren en qüestions materials: l'angoixa d'arribar a final de mes o de no perdre la feina. Fa pocs dies es van presentar els resultats d'un estudi on s'evidencia que la crisi econòmica intensifica la solidaritat familiar davant la desconfiança creixent cap a l'estat i el mercat. Els fills recorren als pares i les mares cuiden dels avis. Els valors sòlids existeixen i es posen en funcionament com a estratègia de supervivència. Una estratègia que no suposa cap cost econòmic a

l'administració perquè la família actua de coixí a les retallades. Segons les dades d'aquest estudi, el Pla Nacional de Valors no tindria gaire raó de ser. Resulta paradoxal que mentre la conselleria anuncia problemes de liquiditat per fer pagaments a serveis concertats d'atenció a la infància, discapacitats i gent gran vulgui iniciar, també, un debat sobre els valors líquids.

El seu pressupost es podria destinar a millorar la liquiditat de la Generalitat a l'hora d'efectuar els pagaments dels serveis concertats d'atenció a la infància, discapacitats i gent gran.

La gestió de la diversitat cultural no és fàcil, però subratllar les diferències negant les desigualtats no és la millor recepta

